

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Mestvergisting Botniaweg 6, Marrum

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

8 maart 2011 / rapportnummer 2499-35

1. Oordeel over het MER

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ferwerderadiel is een bestemmingsplanprocedure gestart voor de Botniaweg 6 te Marrum. Marrum Mechanisatie is initiatiefnemer voor het realiseren van een co-vergistingsinstallatie met een capaciteit van 100.000 ton¹ per jaar en een bewerking- en verwerkingsinstallatie voor digestaat².

In 2008 is een milieuvergunning verleend voor de oprichting van een co-vergistingsinstallatie met een capaciteit van 36.000 ton per jaar. Deze installatie is niet gerealiseerd.

Met het nieuwe bestemmingsplan wil de gemeente de realisatie van een grotere mestvergistingsinstallatie planologisch mogelijk maken. Ter ondersteuning van de besluitvorming over het bestemmingsplan wordt een procedure voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. De gemeenteraad van Ferwerderadiel is bevoegd gezag.

Het Milieueffectrapport (MER) geeft een beknopte beschrijving van (de doelstelling van) het voornemen en brengt een beperkt aantal milieueffecten in beeld. De Commissie³ signaleert bij de toetsing van het MER aan de wettelijke inhoudseisen een aantal tekortkomingen die zij essentieel acht voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming. De tekortkomingen betreffen de beschrijving in het MER van:

- de installatie, het productieproces en de mogelijke emissies;
- de referentiesituatie;
- de reëel in beschouwing te nemen alternatieven, inclusief een *worst case* scenario;
- de vergelijking van de alternatieven;
- de milieueffecten, met name de gevolgen van het voornemen voor natuur (verzuring en vermisting), geur, luchtkwaliteit, geluid en energie;
- een voor een breed publiek toegankelijke en voor bestuurlijke besluitvorming geschikte samenvatting.

De Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen voordat besluitvorming plaatsvindt.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht.

¹ Het bruto gewicht aan mest, droge (bijv. gras, oogstresten, corn cob maïs, aardappelen) en natte (bijv. glycerine) vergistingproducten.

² Vergiste mest, een restproduct bij de biogasproductie.

³ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiener.nl onder 'Adviezen Commissie'.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Installatie, productieproces en emissies

De beschrijving in het MER van de installatie en het productieproces is niet volledig. Een volledige beschrijving van het voornemen bestaat uit:

- aard en omvang van aanvoer van mest en co-producten;
- opslag van mest en co-producten;
- eventuele voorbewerking;
- input van mest en co-producten;
- het vergistingsproces;
- de digestaatverwerking;
- capaciteit en opslag van eind- en restproducten;
- veiligheid van de installatie;
- afzet en afvoer van eind- en restproducten.

De emissies die bij de onderdelen van het productieproces kunnen vrijkomen zijn onvolledig beschreven. Voorbeelden van ontbrekende beschrijvingen zijn:

- incidenteel vrijkomende emissies via de fakkelininstallatie;
- emissies bij de op- en overslag van mest, co- en restproducten;
- emissies bij de verwerking van digestaat;
- emissies van de WKK-units.

Een volledige beschrijving van de installatie en het productieproces en inzicht in de emissies die bij dit proces vrijkomen zijn essentieel omdat hiermee de belangrijkste milieueffecten van het voornemen inzichtelijk gemaakt kunnen worden. Op basis hiervan kunnen ook mogelijke mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER (de omvang van) de installatie, het volledige productieproces en de emissies ten gevolge van het productieproces te beschrijven, alsmede de maatregelen die kunnen worden genomen om belangrijke negatieve milieueffecten te voorkomen of te beperken.

2.2 Referentiesituatie

De referentiesituatie bestaat uit een beschrijving van de huidige situatie en de te verwachten autonome ontwikkelingen (zonder realisatie van het voornemen of alternatieven). De Commissie constateert dat een beschrijving van de referentiesituatie, uitgaande van de vergunde situatie⁴ en een realistische inschatting van overige autonome ontwikkelingen, ontbreekt. Deze beschrijving is essentieel om een vergelijking van de referentiesituatie met de mogelijke effecten van het voornemen en de alternatieven te maken.

⁴ De in 2008 verleende vergunning voor de vergisting van mest kan als onderdeel van de autonome ontwikkeling worden beschouwd.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER een beschrijving te geven van de huidige milieusituatie en de autonome ontwikkeling en deze te gebruiken als referentie voor de te vergelijken alternatieven.

2.3 Alternatieven

Locatiealternatieven

Het bestemmingsplan vormt het kader voor de toekomstige besluitvorming over het voornemen. In het MER zijn geen reële locatiealternatieven beschreven. Daarmee ontbreekt de afweging van mogelijke locaties voor mestvergisting, de rol die het milieubelang hierbij speelt en daarmee de onderbouwing van de locatiekeuze.

Worst case scenario

Om het bestemmingsplan te kunnen toetsen aan normen en beleid dient het MER de milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt. Dit is inclusief mogelijke ontheffingen en vrijstellingen. Hiervoor is het beschrijven van een *worst case* scenario van belang. In een *worst case* scenario worden op basis van de maximale omvang van het voornemen de maximaal mogelijke milieueffecten beschreven, met name de geur- en geluidhinder en de emissies en immissies van NO_x en ammoniak.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER:

- de afweging van locatiealternatieven te beschrijven en de milieuoverwegingen bij de locatiekeuze te motiveren;
- een *worst case* scenario uit te werken.

2.4 Vergelijking van alternatieven

Een overzichtelijke effectvergelijking, waarin opgenomen de score van het voornemen en de alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie⁵, ontbreekt in het MER.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER een overzichtelijke tabel op te nemen waarin de referentiesituatie met de milieueffecten van het voornemen en de mogelijke alternatieven wordt vergeleken.

⁵ Volgens eenzelfde methodiek en op hetzelfde detailniveau.

2.5 Beschrijving van milieueffecten

2.5.1 Algemeen

Studiegebied

Bij de beschrijving van de milieueffecten is het belangrijk om een voldoende groot studiegebied te beschouwen. Per milieuaspect kan de grootte van het studiegebied verschillen. Het MER geeft een beperkte beschrijving van het studiegebied en van de gevoelige objecten (woningen) en (kwetsbare) natuur binnen het studiegebied. Met name inzicht in de huidige milieubelasting binnen het studiegebied per milieuaspect ontbreekt.

Kaartmateriaal

Het kaartmateriaal in het MER is niet voorzien van een duidelijke schaal en legenda. Met uitzondering van de ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied Waddenzee, zijn in het MER geen kwetsbare natuurgebieden en de gevoelige objecten voor geur en fijn stof aangegeven. Ook ontbreken topografische namen en de afstanden van de gebieden en objecten tot het bedrijf. Bij de beschrijving van de landschappelijke inpassing van het voornemen ontbreekt een duidelijke visualisatie.

2.5.2 Natuur

Een beschrijving van de kwetsbare natuur en ecologisch waardevolle en beschermde gebieden in het studiegebied ontbreekt. De emissies en immissies van vermestende en verzurende stoffen (zie ook paragraaf 2.1) en de effecten daarvan op de natuur zijn niet beschreven. Daardoor geeft het MER geen inzicht in de gevolgen van het voornemen op natuurgebieden.

Natura 2000 en EHS

Het voornemen ligt nabij het Natura 2000-gebied Waddenzee en de EHS. Wanneer het voornemen afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor het Natura 2000-gebied Waddenzee, is het noodzakelijk bij het MER een Passende beoordeling op te stellen, waarbij rekening is gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.⁶

Voor de EHS-gebied(en) rond het plangebied zijn de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden' niet beschreven. Daarmee is ook niet onderzocht welke gevolgen het initiatief op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden kan hebben.

2.5.3 Geur

Een beschrijving van de geureffecten van het voornemen ontbreekt. Het MER geeft geen inzicht in de geurhinder die kan ontstaan bij de op- en overslag van mest, co- en reststoffen. Ook is de cumulatieve geurhinder niet in beeld gebracht. Inzicht in de geurhinder is essenti-

⁶ Art. 19f, lid 1, Natuurbeschermingswet 1998 voor projecten en art. 19j, lid 2, Natuurbeschermingswet 1998 voor plannen.

eel omdat hiermee de geurbelasting van het voornemen kan worden getoetst aan wet- en regelgeving en een afweging tussen het voornemen en alternatieven kan worden gemaakt.

2.5.4 Luchtkwaliteit

Het MER gaat alleen in op de effecten op luchtkwaliteit ten gevolge van verkeer. In het MER ontbreken de effecten van emissies ten gevolge van de WKK installatie, andere installaties en de productieprocessen. Volledig inzicht in de effecten van emissies op luchtkwaliteit is essentieel omdat hiermee kan worden bepaald of wordt voldaan aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit.

2.5.5 Geluid

De informatie uit het akoestisch onderzoek over de geluidsbelasting ten gevolge van het voornemen en de overschrijding van de langtijdige richtwaarden komt niet overeen met de informatie en conclusie in het MER dat in de toekomstige situatie wordt voldaan aan de richtwaarden.

2.5.6 Energie

In het MER is geen energiebalans opgenomen, waardoor inzicht in het energieverbruik en de energieopbrengst van het voornemen ontbreekt.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER een volledige beschrijving te geven van alle relevante milieueffecten⁷ van het voornemen in een voldoende groot studiegebied, waarin de huidige milieubelasting en de mogelijke gevolgen voor de leefomgeving zijn beschreven.

2.6 Samenvatting

Voor de bestuurlijke besluitvorming en voor de toegankelijkheid van het MER voor een breed publiek is een zelfstandig leesbare samenvatting voorzien van goed beeld- en kaartmateriaal van belang. Op basis van de essentiële tekortkomingen in het MER is ook de samenvatting onvoldoende.

De Commissie adviseert op basis van het MER en de aanvulling tezamen een samenvatting te maken dat als zelfstandig document leesbaar is en is voorzien van goed beeld- en kaartmateriaal.

⁷ Zie paragraaf 2.5.2 tot en met 2.5.6.

2.7 Overige aspecten

De volgende aspecten zijn niet essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. De adviezen in deze paragraaf zijn gericht op beter inzicht in het proces en op de kwaliteit van de besluitvorming.

2.7.1 Procedure en wet- en regelgeving

Een beschrijving van de gevolgde en te volgen besluitvormingsprocedure ontbreekt in het MER. Hiermee ontbreekt inzicht in de stappen die in het proces reeds zijn gezet en de vervolgbesluiten die nog genomen moeten worden, waaronder de uitwerking van het voornemen op projectniveau.

Ook ontbreekt een volledig overzicht van het beleidskader en de relevante wet- en regelgeving en de daaruit voortvloeiende mogelijke eisen en randvoorwaarden aan het voornemen. Een overzicht geeft inzicht in de mogelijke vergunbaarheid van het voornemen en kan een rol spelen in de besluitvorming over het bestemmingsplan. Relevant voor het voornemen zijn ondermeer:

- de richtlijn mestverwerkinginstallaties;
- de handreiking covergisting van mest;
- de verordening dierlijke bijproducten;
- het RIVM-rapport over de risico's van mestverwerkinginstallaties.

De Commissie adviseert bij de uitwerking van het voornemen een beschrijving te geven van de procedure en een volledig overzicht van relevante wet- en regelgeving en de daaruit volgende mogelijke gevolgen voor het voornemen.

2.7.2 Inrichtingsalternatieven

Bij uitwerking van het voornemen is het beschrijven van inrichtingsalternatieven relevant, voor zover zij onderscheidend zijn op milieueffecten. Zo worden in het akoestisch onderzoek de volgende mogelijk relevante inrichtingsalternatieven genoemd:

- twee opties voor de aanwending van het geproduceerde biogas;
- de optie voor scheiding van digestaat binnen de inrichting;
- de mogelijkheid hygiënisering⁸ van mest toe te passen.

Uitgangspunt voor het voornemen is de levering van biogas via een nog aan te leggen biogasleiding. De aanleg van deze leiding is nog niet zeker. Zolang realisatie onzeker is, is het van belang in het vervolgproces zowel een inrichtingsalternatief met als zonder een biogasleiding te onderzoeken.

De Commissie adviseert bij de nadere uitwerking van het voornemen rekening te houden met relevante inrichtingsalternatieven.

⁸ Hygiënisering van mest houdt in dat pathogene organismen in de mest worden geëlimineerd door een warmtebron.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Ferwerderadiel

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Ferwerderadiel

Besluit: vaststellen van het bestemmingsplan Botniaweg 6 – Marrum

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D18.2

Activiteit: Realisatie van een co-vergistinginstallatie met een capaciteit van 100.000 ton per jaar en een bewerkings- en verwerkingsinstallatie van digestaat

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in Sawn Stjerren Nijs: 15 december 2010

ter inzage legging MER: 16 december 2010 tot en met 27 januari 2011

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 7 december 2010

toetsingsadvies uitgebracht: 8 maart 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. S. Bokma

ing. M. Pijnenburg

D. Spel (werkgroepsecretaris)

ir. A. van der Velden (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Notitie reikwijdte en detailniveau plan-m.e.r. mestvergistingsinstallatie Botniaweg 6 te Marrum, Code 101606, Buro Vijn BV, 27 augustus 2010;
- Plan-MER Marrum – Botniaweg 6 (Bouw van een mestvergistingsinstallatie), Code 101606, Buro Vijn BV, 16 november 2010;
- Voorontwerp Bestemmingsplan Marrum – Botniaweg 6, Code 101606, Buro Vijn BV, 16 november 2010.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 23 februari 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. F.L. van Beemen, Marrum
2. G.G. v.d. Leij en S.H. v.d. Leij-Postma, Marrum
3. S. Wiersma, Marrum

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Mestvergistung Botniaweg 6, Marrum

Marrum Mechanisatie wil op de Botniaweg 6 te Marrum een co-vergistingsinstallatie realiseren. Om dit planologisch mogelijk te maken is het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ferwerderadiel een bestemmingsplanprocedure gestart. Ter ondersteuning van de besluitvorming over het bestemmingsplan wordt een procedure voor de milieueffectrapportage doorlopen. De gemeenteraad van Ferwerderadiel is bevoegd gezag.

Commissie voor milieueffectrapportage
ISBN: 978-90-421-3209-2

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht
T 030 - 234 76 66
F 030 - 233 12 95
E mer@eia.nl
W www.commissiemer.nl

